

III. Tov. predsednik pojasnjuje vsestransko osnutek za regulacijo učiteljskih plač. Zborovalci se mu presrečno zahvalijo za temeljito in jasno podajanje.

IV. Tov. Zolner pravi, da bo on kot referent na uradni konferenci opozarjal na vrline in hibe Widrove in Krulčeve. Začetnica, a konferenca sama se naj na podlagi tega odloči za eno izmed obeh.

V. Delegatom Zaveze se izvoli tov. Najzar, namestnikom pa tov. Rosina. Delegatu se plača voznina in osem kron dnevno.

VI. Slučajnosti odpadejo. Sklep zborovanja ob sedmi uri zvečer.

Komaj smo bili zunaj šole in nas je zagledala nebeška artilerija, že je iznova začela paliti svoje topove ter streljati iz oblaka v oblak, da je bučalo po nebeskem svodu. Mi smo bili te slave malo veseli, zakaj: dve uri hoda, je sama voda... Tov. predsednik se je pogumno bojeval z vetrom za svoj havelok. Mi za njim! Svest si svoje dolžnosti, je hitro spustil par gučev na nas hrabre, pogumne in nepogubljene, sem si mislil jaz, zakaj vedno huje se je bliskalo in je treskalo.

Koj za njim se je vzdignil tajnik tov. Rosina, ki se je spominjal s solzami v očeh — kakor nam je sam zatrjeval — da je letos minilo dvajset let, odkar hodi na Hum k tov. Porekarju po njegove očetovsko-tovariške nauke, in na njegove slastne in neprecenljive kolone. »Pa na lov sva tudi hodila,« mu je hitel zatrjevati tov. Porekar z drhtečim glasom v svoji zahvali, »in da ne boš živel sam, naj živi še tvoja...« Bilo je divno! — V tem pa je tov. Rajšp odšel in z njim drugi; šli so v svojo lastno pogubo, kakor mi je pozneje pisal tov. predsednik, zakaj pogubljeni so bili notri do kože. Lilo pa je, lilo in lilo, da so se napolnili vsi jarki in klanci, in je voda odmah preplavila ceste in travnike. Kaj čuda, če se je napolnila do vrha tudi moja čaša bridkosti, ki sem jo moral danes izprazniti do dna ter na Humu — prenočiti...

Gen. rep.

Književnost.

Zvonček. Vsebinska 8. številke: 1. Fr. Rojec: Visoki gost. Mladinska dvodejanka. (Dalje.) 2. Tone Rakovčan: Niko — junak. 3. † Vojvodinja Zofija Hohenberška, soproga prestolonaslednika. Podoba. 4. † Nadvojvoda Franc Ferdinand, prestolonaslednik. Podoba. 5. Jakob Dimnik: Prestolonaslednik Franc Ferdinand in njegova soproga vojvodinja Zofija Hohenberška. 6. Rodovina nadvojvode Franc Ferdinanda. Podoba. 7. Ivo Trošt: Palčki in žalost. Pravljica. 8. Nadvojvodinja Cita, soproga sedanjega prestolonaslednika. Podoba. 9. Nadvojvoda Karel Franc Jožef, sedanjí prestolonaslednik. Podoba. 10. Tinče Ravljen: Kazen. Pesem. 11. Tinče Ravljen: Poljanam. Pesem. 12. Davorinov: Limbar. 13. Cvetko Gorjančev: Pesem o svetu.

Nova knjiga. Kmalu po šolskih počitnicah izide nova knjiga pod naslovom: »Slovenski metuljar«. Navodilo, kako je loviti, rediti, razpenjati metulje in kako urejevati zbirko. Z morfobiološkim opisom metulja v vseh preobrazbah. S 15 slikami. Avtor tej knjigi je znani lepidopterolog Julij Bučar, c. kr. deželno-sodni svetnik v Rudolfovem. Slike je risal njegov sin Danilo po naravi. Knjiga bo obsegala sedem poglavij, in sicer I. poglavje: Lov na metulje: 1. Lov na dnevnike. 2. Lov na ponočnjake. a) Lov na luč. b) Lov na vado. c) Lov podnevi. II. poglavje: Metuljereja. 1. Jajce, 2. gosonica, 3. buba. III. poglavje: Mehčanje metuljev. IV. poglavje: Razpenjanje metuljev. V. poglavje: Izboljševanje pokvarjenih metuljev. VI. poglavje: Urejevanje zbirke. VII. poglavje: Promet z metulji. Jako obsežen uvod podaja natančen opis metulja v morfobiološkem oziru, kakršnega Slovenci do danes še nimamo. Knjiga je namenjena v prvi vrsti učeči se mladini, potem pa vsakemu prijatelju prirode. Dandanes nadvladuje prirodnoznanstvo vsako drugo vedo in se lahko trdi, da je knjiga prava potreba časa. Knjigo je v rokopisu odobril slavni c. kr. deželni šolski svet in jo bo tudi priporočal vsem vodstvom kranjskih srednjih in ljudskih šol za uporabo, odnosno nabavo od strani učencev. Strokovnjaško mnenje je za knjigo jako laskavo. Že danes opozarjamo vse ljubitelje prirode na to knjigo in jo priporočamo prav toplo. Knjiga bo obsegala približno šest tiskovnih pol v mali osmerki in bo stala okrog dveh kron. Natančnejše podatke, osobito glede cene, priobčimo v kratkem.

Kranjske vesti.

Kmetijska gospodarska šola c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. V prvi polovici meseca oktobra se otvori

šestnajsti tečaj gospodinske šole. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom sester iz reda sv. Franciška. — Zavod je v posebnem posloju poleg Marjanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani. — Prošnje za sprejem, ki jim je priložiti šolsko in zdravniško izpričevalo ter obvezno pismo staršev, oziroma varuha, naj se pošljejo do 10. septembra t. l. glavnemu odboru ces. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. V prvi vrsti se v gospodinsko šolo sprejemajo deklice, ki imajo domovinsko pravico na Kranjskem; če bo pa v šoli prostora, se bodo sprejemale tudi prosilke iz drugih dežel. Prošnje za sprejem bodo rešene med 20. in 25. septembrom.

—r— Iz ljudskošolske službe. C. kr. deželni šolski svet kranjski je prestavil učiteljico v Zireh Alojzijo Baebler-Delakovo na njeno lastno prošnjo v Ledine in učiteljico v Kalu Pavlo Vilharjevo na enorazrednico v Hruševju. Nadalje je bil imenovan za nadučitelja na dvorazrednici v Mayčicah Alojzij Sežun, učitelj na ljudski šoli v Logatcu Franc Čuk pa za šolskega voditelja na enorazrednici v Zalem logu. — C. kr. okr. šolski svet v Krškem je imenoval absolviranega učiteljskega Alozija Skrinjarja za provizoričnega učitelja na ljudski šoli v St. Jerneju in absolviranega učiteljskega Karla Vaniča za provizoričnega učitelja na ljudski šoli na Raki. — C. kr. dež. šolski svet je razširil štirirazrednico v Starem trgu pri Ložu v šestirazrednico ter zistemiziral dve novi učni mesti.

—r— Iz ljudskošolske službe. Deželni šolski svet kranjski je reaktiviral začasno vpokojeno Marto Andoljško ter jo dodelil dekliški ljudski šoli v Spodnji Šiški. Nadučitelj Dominik Bric je bil prestavljen kot nadučitelj na Dobrovo, prestavil je Jožefa Goriška od Sv. Križa na enorazrednico v Zapotoku, učiteljico Hedvigo Schwickertovo iz Tržiča k Sv. Ani pri Tržiču, učiteljico Marijo Boštjančičevo iz St. Vida pri Vipavi v Goče. Nadalje je bil imenovan šolski sluga na c. kr. učiteljsku v Kremsu Ivan Vučič za šolsko slugo na c. kr. I. državnem gimnaziju v Ljubljani.

—r— Društvo »Mladika« je dalo na razpolago svoje poslopje z vso upravo v namene vojaške bolnišnice, dasi se poslopje ni nahajalo med tistimi, ki so bila v to namenjena. Splošna sodba vojaških zdravnikov je, da bo v »Mladiki« najlepša vojaška bolnišnica v Ljubljani.

Štajerske vesti.

—š— Umrl je v Zagrebu vpokojeni realni profesor in ravnatelj tesnopisnega urada J. Magdič. Bil je doma pri Sv. Križu na Murskem polju. N. p. v m.

—š— Štajerski deželni šolski svet je odredil za 1. avgust sklep šolskega leta na vseh onih šolah, na katerih še niso nastopile velike počitnice. S tem je prebivalstvu v sedanjih časih prav jako ustrezno.

—š— Razpisano je mesto učiteljice na ljudski šoli v Šmartnem pri Slovenjgradcu (štirirazrednica, II. plačilni razred.)

Goriške vesti.

—g— Učiteljske vest. Na seji c. kr. okr. šolskega sveta dne 16. pr. m. so bila sklenjena naslednja definitivna nameščenja: Vladimir Koršič, doslej na Š. Domu v Gorici, je imenovan za učitelja na Banjšicah; Josip Bric v Rihenbergu za Dornberg; Mirko Perko za Dol pri Opatjem selu; Ivan Stepančič v Lokvah za Gabrije pri Rubijah; Franc Pavletič Podsabotinov za St. Ferjan; Leop. Paljk za Sv. Križ; Ciril Kofol v Čepovani za Lokovec; Alojzij Urbančič na Vogerskem za Miren; Josip Berce za Osek; Viktor Zgonik v Štomazu za Skrilje; Viljem Tomažič za Srednje Kambreško; Vinko Bandel na Vrhu nad Kanalom za Šmartno; Anton Arigler v Kojskem za Vrh nad Rubijami; Avgust Brezavšček v Lokvah za Kal; Zofija Dročeva za Banjšice, Marija Königova za Črniče; Roza Siglova za Kojsko; Jožefa Kunthova za Osek; Alojzija Podbersčková za Ozeljan; Ernesta Blažica v Rihenbergu za Sovodnje; Eliza Ličnova v Ajdovščini za Šmarje.

—g— Sankcioniran zakon za Goriško. Dunaj, 30. (Wiener Zeitung). Cesar je podelil najvišjo sankcijo zakonskemu načrtu, sklenjenemu v deželnem zboru goriško-gradiščanskem in tičočemu se uravnave pravnega razmerja učnega osebja meščanskih in javnih ljudskih šol, kakor tudi glede pokritja potrebščin šolskega zaklada.

—g— Kap je zadela v sredo vpok. nadučitelja tov. Antona Klanjščka v Gorici, ali ne do smrti. Tov. Klanjšček, ki je doma iz St. Ferjana, je služboval na Štajerskem. Želimo mu, da kmalu okreval!

—g— IX. vinorejski kongres v Gorici. Zaradi izrednih razmer se odloži za letos nameravani kongres na drugo leto.

Tržaške vesti.

—t— Hrvatska šola v Trstu. Prvi razred hrvatske ljudske šole otvorijo v Trstu dne 15. septembra 1914 v hiši, ki jo je v ta namen kupilo »Hrvatsko šolsko društvo« v Trstu.

—t— Iz občinske šolske službe. Na tajni seji mestnega občinskega sveta so bili imenovani na mestnih ljudskih šolah za definitivne učitelje: Rosario Chernicich, Michopulo Costantino, Maksimiljan Schegula, Hektor Tomin, Iginij Bassich, Hugo Palisca in Omenigrandi Cornelio. Za definitivne učiteljice: Ada Benporat, Erica Buchberger, Marija Petterin, Divmira Scher, Natalija Zanier, Giena D'Alessandro, Karmela Tamaro, Ema Sovich, Nelda Tedeschi in Ema de Angelis. — Za definitivne podučiteljice: Pija Zamarin, Marija Mohr, Lidija Tavaio, Emma Vergna, Italia Vezzoli, Ivana Marcovig, Edita Marotti, Erminija Dolcis, Marija Risigari, Roza Cociancic in Karmen Pircher. — Na slovenskih ljudskih šolah v okolici definitivnimi učiteljema: Nazarij Križman in Silvester Rode; za definitivne učiteljice: Amalija Čokova, Milena Kraševčeva in Margareta Bortolottijeva. — Upokojeni sta učiteljici Marija Cella in Antonijeta Turco.

Splošni vestnik.

V črno vojsko spadajo vsi za vojaštvo sposobni državljani, ki ne pripadajo ne armadi, ne vojni mornarici, ne nadomestni rezervi in ne domobranstvu. Črnovojniški službi so podvrženi vsi moški, pričenši od leta, v katerem dopolnijo 19 let, pa do onega leta, v katerem so dopolnili svoje 42. leto. Častniki izven službe in v pokoju so podvrženi črnovojniški dolžnosti do dovršenega 60. leta. Črna vojska se deli v dva poziva. V prvem so črnovojniki od 38. do 42. leta.

Vojne pošne znamke. V avgustu izidejo in se dajo v promet vojne pošne znamke. Znamke so modre na sivkastem papirju. Rjsba je enaka, kakor na dosedanjih markah po 2 kroni.

Zdravstvo.

Lečenje idiotizma. Na dan sv. Petra in Pavla je predaval Rus dr. Voronov v Zdravniški akademiji v Parizu, kako se dá lečiti telesna nerazvitost otrok in idiotizem. Davno je znano, da je oboje bolezen, ki ima svoj postanek v nezadostnem delovanju izvestne žleze. Otroci s to hibo so na oči starijasti, zaspani, njih kretnje medle, s težavo govorijo, ne rastejo ter razumevajo malo ali slabo zunanje vtiske. Njih možgani so kakor obteženi, noče se jim delovati. Izvlečki iz imenovane žleze pa izboljšajo njih stanje, ali kakor hitro se preneha z zdravljenjem, padejo v prejšnje stanje na veliko žalost svojih roditeljev. Štirinajstleten tak deček je prišel v Nici k dr. Voronovu, da bi ga ozdravil. Bilo je jasno, da bi ga bilo moči ozdraviti, ko bi se mu dal zdrav organ, v katerem je izvirek njegove bolezni. Ali kje naj ga vzame? Dr. Voronov je predlagal dečkovim staršem, naj si dá vsak izrezati del obrambne žleze in jo žrtvuje v zdravljenje sinova. Ali starši niso sprejeli zdravnikovega predloga. Tedaj pade dr. Voronov v glavo srečna ali jako smela misel. V svojem laboratoriju je negoval mlado opico iz rodu pavijanov. Dr. Voronov se je odločil, da ji vzame del rečene žleze in jo prenese na dečka. Operacijo je izvršil v Nici v bolnici ob navzočnosti 17 zdravnikov. Ko so bili pri dečku odprli tisto mesto, kjer je obrambna žleza, so našli, da je bil nje levi in srednji del tenak, skoraj brezkrven traček. Del pavijanove žleze je zdravnik prišil bolniku in rano na koži zaprl. Prinesena žleza se je zrastle z dečkovim žlezom, začela je delovati, in bolnikovo stanje se je kmalu izboljšalo. Njegovo lice je naglo izgubilo rumeno barvo, nos in ustnice napihnenost, oval oblika se je podaljšal, deček se je ozvil, je začel burke uganjati in se šaliti. Vsi njegovi učitelji so trdili, da se njegova nadarje-

nost razvija rapidno. To je konstatiral tudi bordeauxski vseučiliški profesor Hobbes, ki je vsakih štirinajst dni obiskaval dečka. Kakor duševno se je deček začel razvijati tudi telesno. — Francoski akademiki so iznajdbo ruskega zdravnika vzeli na znanje z burnim ploskanjem.

Potenje nog. Komur se noge hudo poté, ima posebno po letu mnogo neprijetnosti. Pot ima zoprn duh. Začno se pa noge preveč potiti vsled debelega obuvanja, ki ovira izhlapevanje nog. Kdor si noge redkokdaj umiva in nogavic ne izmenjava, lahko dobi neprijetno potenje nog. Če je obuvano bolj tesno, se lahko napravijo na nogah mehurji, zlasti med prsti in pod prsti, kar hudo boli. Da potenje odpraviš, drži noge zjutraj in zvečer nekaj časa v mlačni vodi. Na mehurje ovij si zvečer kakšno cunjico z vazelinom. Komur se pote noge po zimi, ima mrzle noge, lahko dobi nahod in druge bolezni. Potenja nog tedaj ne zanemarjaj in ga prepriči s pogosto kopeljo.

Zapnjenje žil. Da ti žile ne bodo začele apneti, jej mnogo sadja, odgrni si večkrat žilov z mrzlo vodo, da se utrdiš in si pospešiš pretakanje krvi. Da izprehodov ne smeš zanemarjati, se samo ob sebi razume. Malo telovadbe se zelo priporoča. Zgodaj hodi spat in zgodaj vstajaj. Vedno pa ne bodi vprežen v delo, ki zahteva sedenje, enkrat na leto moraš za nekaj časa izpreči in se razvedriti, da počijejo živci. Ako se je bolezen že vkoreninila, treba za zdravljenje porabiti več mesecev in vsako duhomorno delo popolnoma opustiti. Koristno je rabiti gorki tuš, ki žile razširja in ki se potem ob shlaženju zopet pravilno krčijo. To umetno povzročeno razširjanje in krčenje žil daje tudi srcu moč. Ako je bolezen že bolj nevarna postala, pa ne bodi predrzen z umetnim razširjanjem in oženjem žil, ker se lahko kaj hujšega zgodi. V tem slučaju ostajaj po dlje časa v gorki kopeli. Ako se je bolezen lotila možganov, ali srca, koristijo hladni obkladki; ako so bolne obisti, ti bo koristilo potenje, ki pa ne sme biti pretirano. Tudi z elektriko se bolezen more uspešno odganjati, ali bolj po ceni je in bolj naravno, da si pomagaš z vodo. Med drugimi sredstvi so zadnji čas začeli hvaliti radium, kar se pa ne obnese dobro.

Razgled po šolskem svetu.

* Državno vzgojevanje otrok. V predavanju, ki je imel v monakovski skupini družbe za higieno plemena, je izjavil prof. dr. Gruber, da mora država, če hoče vzdržati plodnost svojih državljanov, brezpogojno prevzeti znatni del izdatkov za vzdrževanje rodov in s tremi otroki. Izvedba te zahteve bi veljala ogromne vsote, toda dr. Gruber trdi z vso gotovostjo, da more samo to sredstvo priversti rodovine do tega, da bodo imele vsaj po tri otroke. Če prevzame država stroške za vzgojevanje tretjega otroka, preostane staršem pač še dovolj skrbi s prvima dvema otrokoma. To breme bi se moglo olajšati s podeljevanjem materinskih podpor. Razentega naj bi se pa očetom, ki imajo več otrok, priznalo pluralno glasovalno pravo. Predlog dr. Gruberja ni akademčen. Nemško pošto uradništvo že dolgo zahteva posebne doklade za uradnike, ki imajo več nego dva otroka. Predlagajo, da naj bi letni prispevek za vsakega otroka znašal 100 mark ter zvišal za vsakega nadaljnjega otroka za 25 odstotkov.

* Vzorno skrbstvo za dojenje. V angleškem mestu Bradiordu je velika otroška klinika, ki jo upravlja zdravnica dr. Helena Campbell. Temu mestnemu zavodu se morajo naznanjati vsa rojstva. Posebne nadzornice nadzorujejo zdravje novorojenčev. Zdravniki redno preiskujejo v mestu rojene otroke ter poročajo potem mestni kliniki o njihovem zdravstvenem stanju, o njihovi velikosti, teži itd. Obenem pa tudi natančno poročilo o starših, njihovem gmotnem stanju in stanovanjskih razmerah. Predvsem se klinika zanima za to, kako rede dojenje. Ena nadzornica ne dela nič drugega, nego da poučuje matere v smotretnem naravnem in umetnem hranenju otrok. Za vsakega posameznega otroka, ki ga umetno rede, predpiše zdravnik množino in vrsto hranilnih tvarin, mleka ali kašo, otroško moko itd. Mesto ima razentega poseben ke-

Pri nakupu različnega oblačilnega blaga se blagovolite obrniti na tordko

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10

obstoji od leta 1883.

Vzorci poštnine prosto!

Izredno nizke cene!